

Міністерство освіти і науки України
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МОРСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут морського бізнесу
Кафедра «Підприємництво і туризм»

СИЛАБУС

Навчальної дисципліни «Малий бізнес у морській галузі»

Освітній рівень	Перший (бакалаврський) рівень	
Програма навчання	Освітньо-професійна	
Галузь знань	03	Гуманітарні науки
Спеціальність	035	Філологія
Освітня програма	«Технічний переклад у сфері морського бізнесу»	
Цикл дисципліни	Вибіркова	
Курс та семестр	2 курс, 4 семестр	
Обсяг дисципліни	3 кредитів ECTS / 90 академічних годин	
Види аудиторних занять	лекції, практичні заняття	
Індивідуальні та (або) групові завдання	-	
Форми контролю	Залік	

Викладачі:

Котлубай Олексій Михайлович д.е.н., проф. кафедри «Підприємництво і туризм»,
tkff@ukr.net

Мета навчальної дисципліни «Малий бізнес у морській галузі» спрямована на вивчення особливості організації та функціонування малого бізнесу у діяльності морського транспорту, надання допомоги в розумінні головних елементів дуже складного механізму функціонування і взаємодії ринкових структур на прикладі малих підприємств морського транспорту. Основними завданнями дисципліни є вивчення теоретичних та практичних аспектів створення і функціонування малого підприємства в галузі, ознайомлення з теоретичними положеннями функціонування мікро та малого бізнесу; знайомстві студентів з сучасним станом науки про морську підприємницьку діяльність, розвиток у студентів вміння робити самостійні висновки, аналізувати підприємницькі явища, працюючи з матеріалом; вміння й навички порівняльного аналізу стану малого підприємництва та умов його функціонування; сприянні розвитку навичок застосування здобутих теоретичних знань на конкретному практичному матеріалі.

Програмні результати навчання:

ПРН 02. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в малому підприємстві на морському транспорті та розробляти заходи щодо їх вирішення.

ПРН03. Вміти розробляти заходи матеріального і морального заохочення та

застосовувати інші інструменти мотивування персоналу й партнерів для досягнення поставленої мети.

ПРН 04. Застосовувати бізнес-комунікації для підтримки взаємодії з представниками різних професійних груп малого підприємництва..

ПРН 05. Вміти професійно, в повному обсязі й з творчою самореалізацією виконувати поставлені завдання у сфері малого підприємництва у морській галузі.

ПРН 09. Розробляти і приймати рішення, спрямовані на забезпечення ефективності діяльності суб'єктів господарювання у сфері малого підприємництва у морській галузі.

ПРН 10. Вміти вирішувати проблемні питання, що виникають в діяльності малих підприємницьких структур за умов невизначеності та ризиків.

ПРН 11. Впроваджувати інноваційні проекти з метою створення умов для ефективного функціонування та розвитку малих підприємницьких структур у морській галузі.

ПРН 12. Планувати і виконувати наукові дослідження з вирішення проблем малого підприємництва у морській галузі, презентувати й обговорювати їх результати державною та іноземною мовами.

Очікувані результати вивчення дисципліни:

Здобувач магістерської освіти знає:

- засоби розв'язання складних завдань і проблем у сфері малого підприємництва у морській галузі, торгівлі та біржової діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов і вимог;
- теоретичний зміст предметної області: теоретико-методологічні, науково-методичні і прикладні засади малого підприємництва у морській галузі які забезпечують прийняття обґрунтованих професійних рішень.
- зміст *міжнародних та національних* нормативно-правових актів, що регламентують *малий* бізнес у морській галузі;
- професійні вимоги до фахівців з реалізації відповідних дій;
- методи, методики та технології: систему інноваційних методів, професійних методик та технологій управління.;
- інструменти та обладнання: інформаційно-комунікаційні системи, прилади та обладнання (комп'ютерна техніка, пакети прикладних програм, програмні продукти тощо);
- нормативно-правові матеріали з проведення «Міжнародної діяльності» та діяльності на зовнішніх ринках;

Здобувач магістерської освіти вміє:

- 1) адаптуватись до дії в новій ситуації, тощо;
- 2) підготувати і дати до *оприлюднення необхідні документи*;
- 3) виявляти, ставити та вирішувати проблеми;
- 4) мотивувати людей та рухатися до спільної мети;
- 5) спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності);
- 6) оцінювати та забезпечувати якість всіх видів виконуваних робіт щодо діяльності малого підприємництва у морській галузі;
- 7) планувати і проводити наукові дослідження з використанням теоретичних та прикладних досягнень в сфері малого підприємництва у морській галузі.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№п/п	Назва тем, змістовних блоків та модулів	Кількість годин			
		лекції	Практичні	Лабораторні	самостійні
1	2	3	4	5	6
1	Тема 1. Види економічної діяльності у морській галузі та економічна характеристика малих форм господарювання	2	1	-	12
2	Тема 2. Значення малого підприємництва для морської галузі	2	1	-	12
3	Тема 3. Шляхи створення і функціонування малого підприємництва у сервісній діяльності морських портів	5	5	-	12
4	Тема 4. Шляхи створення і функціонування малого підприємництва у сервісній діяльності морського судноплавства	5	5	-	12
5	Тема 5. Конкуренція малих підприємств та їх взаємодія з великим і середнім бізнесом	2	2	-	12
Всього		16	14	-	60

КОНТРОЛЬ ТА ОЦІНКА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Контроль навчальних досягнень здобувачів освіти за дисципліною забезпечується за допомогою поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль успішності – це систематична перевірка знань студентів, що проводиться викладачем під час ділової гри у процесі аудиторних занять.

Підсумковий контроль успішності проводиться у формі заліку.

Порядок проведення контролю успішності та оцінювання результатів навчання встановлено Положенням про організацію освітнього процесу в ОНМУ.

Система модульно-рейтингового контролю результатів навчання студентів спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність ОНМУ, другий (магістерський) рівень, ОП однакова для всіх дисциплін і має таку структуру:

Форма підсумкового контролю	Види навчальної діяльності	Максимальна кількість балів
Передбачений підсумковий контроль – іспит	Аудиторна та самостійна навчальна робота	50
	Контрольна робота	20
	іспит	30

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ ОЦІНКИ ЯКОСТІ ЗАСВОЄННЯ ДИСЦИПЛІНИ

1. У чому полягає сутність управлінської праці в МБ У МГ?

Що є результатом управлінської праці?

2. Охарактеризуйте суб'єкт, об'єкт та предмет управлінської праці в МБ У МГ. Які ознаки має діяльність менеджерів у МБ У МГ?

3. Назвіть та опишіть рівні менеджменту МБ У МГ.

4. Які завдання постають перед менеджерами під час управління МБ у МГ?

5. Охарактеризуйте вимоги, які висуваються до сучасних менеджерів МБ у МГ.

6. Поясніть можливі ролі менеджера в організації діяльності МБ у МГ.

7. Які якості властиві менеджерам? Що може завадити людині стати ефективним менеджером МБ у МГ?

8. Назвіть та поясніть особливості менеджменту МБ У МГ?

Якими факторами вони зумовлені?

9. З чим пов'язана необхідність державної підтримки МБ У МГ ?

10. Назвіть та охарактеризуйте напрями державної політики у сфері розвитку МБ У МГ.

11. Яку роль відіграє держава у створенні сприятливого середовища для розвитку малих та середніх суб'єктів підприємницької діяльності?

12. В яких формах здійснюється державна підтримка МБ У МГ?

13. Якими способами держава надає фінансово-кредитну підтримку суб'єктам малого бізнесу?

14. Як взяти участь у бюджетних програмах підтримки та кредитування суб'єктів малого підприємництва?

15. Як здійснюється державна інформаційна підтримка розвитку МБ У МГ?

16. Які міжнародні програми розвитку та підтримки МБ У МГ вам відомі? Що таке ініціатива Європейського Союзу «EU4Business»?

17. Які особливості властиві управлінню фінансами МБ У МГ?

18. Як здійснюється фінансове планування діяльності МБ У МГ? Для чого воно необхідно?

19. Назвіть та охарактеризуйте джерела фінансування МБ У МГ.

20. У яких формах здійснюється фінансування МБ У МГ?

21. Як оподатковується МБ У МГ?

22. Що таке спрощена система оподаткування? Навіщо вона застосовується? Чи всі суб'єкти МБ У МГ можуть нею скористатися?

23. Назвіть та опишіть підприємницькі ризики в МБ У МГ.

24. Які методи та прийоми зниження підприємницьких ризиків вам відомі?

25. Що таке само-менеджмент? Для чого він потрібний?

26. Що таке тайм-менеджмент? Яку роль відіграє тайм-менеджмент в організації управлінської праці?

27. Які існують підходи до управління часом? Охарактеризуйте їх переваги та недоліки.

28. Які технології тайм-менеджменту вам відомі? Опишіть сферу їх застосування.

29. Які закономірності розподілу та використання часу Вам відомі?

30. Що таке «поглиначі» часу? Назвіть та поясніть причини втрати робочого часу.

31. Що таке інтенсивність та продуктивність праці?

32. Яким чином підтримується працездатність людини?

33. Внутрішні та зовнішні джерела фінансування МБ У МГ.

34. Оподаткування МБ У МГ.

35. Спрощена система оподаткування.

36. Підприємницькі ризики МБ У МГ.

37. Сутність та цілі само-менеджменту у МБ У МГ

38. Зміст та призначення тайм-менеджменту.

39. Закономірності розподілу та використання часу. «Поглиначі» часу.

40. Основні технології тайм-менеджменту.

41. Інтенсивність та продуктивність праці. Підтримка працездатності.

42. Делегування повноважень МБ У МГ .

43. Виникнення та перебіг конфліктів МБ У МГ. Види конфліктів.
44. Управління конфліктами МБ У МГ.
45. Природа та класифікація організаційних змін МБ У МГ.
46. Управління змінами МБ У МГ. Способи подолання опору організаційним змінам
47. Форми фінансування МБ У МГ.
48. Стратегічний менеджмент МБ У МГ .
49. Проектування організацій у малому та середньому бізнесу. Поняття структури організації та структури управління.
50. Мотивація та управління персоналом МБ У МГ. Теорії мотивації.
51. Контроль у системі менеджменту: сутність, зміст, види.
52. Самоконтроль.
53. Керівництво і лідерство МБ У МГ. Стилi управління.
54. Особливості управління фінансами МБ У МГ.
55. Фінансове планування діяльності МБ У МГ. Фінансове обґрунтування бізнес-плану

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Основна література

1. Котлубай О.М. Основи економіки й організації сервісної діяльності в торговельному мореплаванні/ О.М. Котлубай, В.Г. Кухарчик. - Одеса: ІПРЕЕД НАН України, 2009. – 197 с.

2. Конкурентоспроможність та сталий розвиток морегосподарського комплексу України : наук. монографія / За заг. ред. О. М. Котлубая.– Одеса: ІПРЕЕД НАН України, 2011.– 426 с

2. Рекомендована література

Базова:

1. Асаул А.Н. Организация предпринимательской деятельности: Учебное пособие / А.Н. Асаул, М.П. Войнаренко. – СПб-Хмельницкий: Изд-во «Универ» ТУП, 2001. – 392 с.

2. Варналий З. С. Мале підприємництво: Основи теорії і практики / З.С. Варналий. – К.: Т-во “Знання”, 2001. – 277 с.

3. Гребенник Н.Г. Малий бізнес в морський галузі. Навчальний посібник / Н.Г. Гребенник, О.Г. Пустовит. - Одеса, 2017. - 123 с.

4. Чекаловець В.І. Підприємницька діяльність на морському транспорті: Навчальний посібник / В.І. Чекаловець, Н.Г. Гребенник. – Одеса: Фенікс, 2011. – 368 с.

5. Котлубай О.М. Сучасні економічні відносини моргосподарського комплексу світу: монографія / Котлубай Олександр Михайлович; НАН України, Ін-т пробл. ринку та екон.-екол. дослідж. – Одеса : ІПРЕЕД НАН України, 2013. – 206 с.

Допоміжна:

6. Бутенко А.І. Підприємництво в Україні: напрямки розвитку / А.І. Бутенко, І.М. Сараєва, С.В. Якимов. – Одеса: Фенікс, 2007. – 68 с.

7. Господарський кодекс України від 16.01.2003. № 436-IV [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=436-15&p=1296988223569827>

8. Котлубай М.И. Становление морского транспорта в рыночной среде: Монография / М.И. Котлубай. – Одесса: ИПРЭЭИ НАН Украины, 2005. – 224 с.
9. Крыжановский С.В. Морские торговые порты Украины в рыночных условиях: Монография / С.В. Крыжановский. – Одесса: Астропринт, 2008. – 184 с.
10. Кучеренко В.Р. Економіка і планування бізнесу / В.Р. Кучеренко, А.І. Бутенко. – Одеса: ІПРЕД НАН України, 2004. – 458 с.
11. Малый бизнес: экономика, организация, финансы / А.И. Муравьев, А.М. Игнатьев, А.Б. Крутик: Учеб. пособие для вузов. – 2-е изд., перераб. и доп. – СПб.: «Издательский дом «Бизнес-пресса». 1999. – 608 с.
12. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>
13. Рубе В. А. Малый бизнес: история, теория, практика/ В.А. Рубе. – М.: ТЕИС, 2000. – 231 с.
14. Сирополис Николас К. Управление малым бизнесом. Руководство для предпринимателей. Пер. с англ./Николас К Сирополис – М.: Дело, 1997. – 627 с.
15. Хозяйственный кодекс Украины. Комментарий / Под общей редакцией Н.А. Саниахметовой. – Харьков: ООО “Одиссей”, 2004. – 896 с.
16. Чекаловець В.І. Основи підприємництва: Навчальний посібник / В.І. Чекаловець, Н.Г. Гребенник. – Одеса: ОНМУ, 2006. – 215 с.

15. Інформаційні ресурси

При вивченні дисципліни використовуються наступні види інформаційних ресурсів:

1. Новинні стрічки, online-новини.
2. Бібліотечно-інформаційний ресурс – книжковий фонд, періодика та фонди на електронних носіях
3. Підписки на електронні копії періодичних видань.
4. Доступ до електронних архівів і баз даних, що містить інформацію з найрізноманітніших питань.
5. Аналітичні звіти і дослідження.
6. Власні аналітичні матеріали.